

“งานฝีมือประดิษฐ์ดอกไม้
ใบตองอันประณีต
ทุกวัสดุใกล้ตัว คือ
ความงามที่สร้างคุณค่า
ได้ทุกกาลเวลา”

พานแหวนหมั้น

หัตถกรรมดอกไม้-ใบตอง

นายรุ่งธรรม ศรีวรรณศิลป์

อายุ : 58 ปี

ที่อยู่ : 260/6 หมู่ 6 ตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง

จังหวัดกำแพงเพชร 62000

โทร : 055-712-423, 081-707-3064

งานประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทย ที่มักพบเห็นในงานพิธีต่าง ๆ ที่ใช้ส่วนต่าง ๆ ของต้นกล้วย ได้แก่ ใบกล้วย ประดิษฐ์เป็นบายศรี กระถงดอกไม้ กระถงลอย พานพุ่ม ล้วนมาจากสิ่งที่สามารถสูญสลายได้เองตามธรรมชาติ แม้ว่าในปัจจุบันนี้ กระแสทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย แต่งานประดิษฐ์จากใบตองเหล่านี้ก็ยังได้รับการสืบทอดและสืบสานงานฝีมือในแขนงนี้ โดยครูผู้ที่มีทักษะฝีมืออันประณีตดังเช่น “ครูรุ่งธรรม ศรีวรรณศิลป์” ที่ร่ำเรียนวิชาประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองจากครูบาอาจารย์หลายท่านและได้นำความรู้นี้มาถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ในฐานะครูประจำภาควิชา คหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

ในช่วงแรกที่ครูรุ่งธรรมย้ายมาสอนที่วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชรนั้น วัสดุการทำดอกไม้ใบตองที่จังหวัดกำแพงเพชรค่อนข้างหายาก โดยเฉพาะต้นกล้วยตามนี้ไม่ค่อยมีผู้นิยมปลูกเนื่องจากมีเมล็ด ครูรุ่งธรรมจึงเริ่มต้นด้วยการปลูกกล้วยบริเวณรอบ ๆ ภาควิชา รวมถึงพืชพรรณไม้ดอกเท่าที่สามารถทำได้เพื่อนำไปใช้ในงานต่าง ๆ และมองหาวัสดุใกล้ตัว อาทิ ดอกแพงพวย ดอกลิลาวดี นำมาจัดประดับตกแต่งประยุกต์เข้ากับงานศิลปะประดิษฐ์แขนงนี้นับได้ว่าครูรุ่งธรรมได้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติรอบตัวอย่างคุ้มค่า

งานดอกไม้ใบตองเป็นงานศิลปะแรกที่เป็นแรงบันดาลใจสำคัญให้ครูรุ่งธรรมสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างงดงาม แต่บนความสวยงามที่ถูกรังสรรค์ขึ้นก็มีข้อจำกัดในเรื่องของความคงทน การเที่ยวเวลา และการย่อยสลายตามกาลเวลา ครูรุ่งธรรม จึงเอาข้อจำกัดนี้มาพัฒนางานศิลปะ

ด้วยการนำผ้ามาประดิษฐ์แทนใบตอง และพิถีพิถันในการให้สีสันแต่ละกลีบที่เหมือนจริง เมื่อนำมาจัดแต่งร้อยเรียงสามารถสร้างมูลค่างานได้อย่างน่าประทับใจ นอกจากนี้ได้คิดประดิษฐ์งาน “ใบตองอบไมโครเวฟ” เพื่อประโยชน์ใช้สอยที่คงทนกว่าใบตองสด โดยยังคงรูปร่างไว้ให้ผู้พบเห็นได้สัมผัสถึงโครงสร้าง การตกแต่งที่งดงาม ถึงแม้สีส้มอาจจะเปลี่ยนไปจากเดิมก็ตาม แต่ก็สร้างความเรียบหรูและวิจิตรงดงามยิ่งนัก อีกทั้งยังมีความทนทานสามารถนำไปสาธิตยังต่างประเทศและเก็บรักษาผลงานจัดแสดงไว้ได้นานอีกด้วย

กะกงลอย

ปัจจุบันนี้ผู้คนหันกลับมานิยมงานศิลปะประดิษฐ์จากดอกไม้ใบตอง ในวิถีชีวิตมากขึ้น ดังจะเห็นได้ในงานพิธีกรรมงานแต่งงาน งานบวช งานบุญประเพณี หากเป็นของเครื่องสดจะมีน้ำหนักมาก ครูรุ่งธรรม จึงได้ปรับประยุกต์ทำแบบจำลองโดยใช้ผ้าเป็นวัตถุดิบหลัก ซึ่งมีน้ำหนักเบา ขนย้ายได้ง่าย เก็บไว้ได้นาน ตลอดระยะเวลาในการทำงาน ครูรุ่งธรรมได้สร้างสรรค์ผลงานไว้มากมาย โดยได้รวบรวมและจัดเก็บผลงานไว้ที่ “ศูนย์บริการไทย” เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ต้นแบบ และนำไปประยุกต์ต่อยอดได้ด้วยตนเอง หากจะกล่าวว่าครูรุ่งธรรม คือ ผู้เปิดทางและต่อยอดงานศิลปะประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองให้ได้มีช่องทางพัฒนาบนเส้นทางที่เคียงข้างไปกับเทคโนโลยีอันล้ำสมัยก็ไม่ผิดนัก ครูรุ่งธรรมเน้นย้ำกับลูกศิษย์เสมอว่า “ไม่ต้องทำอย่างครู แต่ให้คิดอะไรขึ้นมาใหม่อยู่เสมอ เพื่อเรียงร้อยจินตนาการสู่โลกยุคใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องพุ่มเฟือยกับวัสดุแต่งลงทุนกับปัญญา ให้เอากุเหนือสิ่งใด”

“ให้สอนที่ไหนจะไปสอนให้
ขอเพียงอย่าหยุดเพียงแค่นี้ครูสอน
ให้คิดต่อ ให้พัฒนาต่อ
แค่นี้ครูภูมิใจ ”

กะกงลอย